

SZAKMAI BESZÁMOLÓ

Pályázat céljának ismertetése

Meller Péter (1923-2008) nagy tudású, széles látókörű klasszika filológus és művészettörténész, valamint képzőművész volt. Kutatási területe közé tartozott kezdetben a magyar-, majd az itáliai reneszánsz művészet. 1946-ban doktorált művészettörténetből Gerevich Tibornál. Idővel a Szépművészeti Múzeum munkatársa lett: 1949-től az Antik Osztályon, majd 1952-től a Modern Szoborgyűjteményben dolgozott. Oktatott a Képzőművészeti- és Iparművészeti Főiskolán, és számos antik forrást is lefordított magyar nyelvre. 1957-ben elhagyta Magyarországot, Bécsben, majd 1959-től Firenzében élt egészen 1966-ig, majd rövid berlini tartózkodás után vándorolt ki az Amerikai Egyesült Államokba, és itt lett 1971-ben a Santa Barbarai University of California olasz reneszánsz művészetével foglalkozó professzora, később professor emeritusa.

Meller Péter nagybátyja Meller Simon volt, aki 1924-ig a Szépművészeti Múzeumban művészettörténészként dolgozott, a Grafikai Gyűjtemény őre, majd igazgató őre lett, amelynek részét képezte akkoriban a Szoborgyűjtemény is. Kutatásai során behatóan foglalkozott a modern művészet mellett az olasz reneszánszsal, különös tekintettel a reneszánsz bronzokra, Michelangelo művészetére, valamint gyűjtéstörténeti tanulmányai is megjelentek. Művészi körökkel, művészettörténészekkel és magángyűjtőkkel ápolt szoros és jó kapcsolata a múzeum számára is előnyösnek bizonyult, számos műtárgy vásárlása köthető a nevéhez.

Meller Simon nagy hatással volt Meller Péterre, akinek az itáliai reneszánsz maradt a fő kutatási területe. Igazán híressé tanulmányai és előadásai tették, melyekben Michelangelo, Tiziano, Donatello, Giorgione, Verrocchio és Leonardo da Vinci munkásságával foglalkozott. A kisbronzok iránti érdeklődését Meller Simontól, nagybátyjától „örökölhette”, kimagasló szakértője volt az itáliai reneszánsz bronzoknak.

Meller Péter hatalmas munkássága rangjában és mélységében egyaránt komoly elismerést érdemel, mely folyamat hagyatékának digitalizálásával megindult.

A hagyaték ismertetése

Meller Péter tudományos munkássága: jegyzetei, tanulmányai, gondolatai egy jelentős részben kiadatlanok maradtak. A megmaradt kéziratait és az ezekhez kapcsolódó fotóanyagot halála után örökösei a santa barbarai University of California könyvtárának adományozták. Ezeket jelenleg a Department of Special Research Collections, UC Santa Barbara Library, University of California, Santa Barbara-n őrzi. Az adomány részeként Meller párszáz rajza és nyomata a University of California Santa Barbara Art Museum-ba került, a művészeti anyag nagyobbik része Meller családjának tulajdonában maradt. Meller Péter halála után számítógépéről a tudományos anyagot lementették, mely ugyancsak bekerült a santa barbarai egyetemi könyvtárba.

A digitális másolatban történő szerzeményezés kizárólag az iratanyagra és a hozzá kapcsolódó fotódokumentációra terjedt ki, a művészeti hagyatékra nem.

Hagyaték azonosító száma: UArch FacP 51

Mennyiség: kb. 23 folyóméter, azaz kb. 150.000 oldal, valamint ötven, kisebb jegyzetömb, mindez 75 dobozban

Technikai háttér

A digitalizálás során az irat- és fotóanyagot fotóállványra rögzített digitális fényképezőgéppel rögzítettük, a fotóanyag egy részét pedig szkenneltük. Az anyagról készült egyes fotók 300 dpi felbontású, jpeg fájlok, egyenként kb. 3MB nagyságúak.

Számos másolat is készült a teljes, dokumentált anyagról; egyet átnyújtottunk a santa barbarai egyetem könyvtárának is.

Megvalósított program tartalmi bemutatása

A digitalizálás menete

A digitalizálás során 75 dobozt néztünk át, amelyekben változó fontosságú dokumentáció volt. A digitalizált dobozok anyagát felcímkéztük és vonalkóddal láttuk el, így ott helyben is jól kereshetővé vált az iratanyag. A vonalkóddal ellátott dokumentumokról a doboz és iratanyag szám feltüntetésével listát állítottunk össze, melyben szerepelnek az egyes dokumentumok adatai (tanulmánycímek, nevek, évszámok), ugyancsak a könnyebb kereshetőség miatt.

A digitalizálásban két kutató vett részt és kb. 10.000 fotó készült a projekt során.

A program tartalmi bemutatása

Meller Péter kutatási területe felölelte a reneszánsz művészetét és a reneszánsz szobrászatot, különös tekintettel a kisbronzokra, valamint a művészeti ágak összefüggéseire, ezért rendkívüli fontossággal bír a Régi Szobor Gyűjtemény számára, mind gyűjteményezési, mind kutatási szempontból. Mellert különösen a formák és stílusok korokon átívelő vándorlásának folyamata érdekelte, hogy ebben a grafika milyen szerepet játszott, különösen a reneszánsz idején. Az anyag aktákba van rendezve, így követhetővé vált Meller gondolatmenete és kutatási metódusai is.

Külön fontos kiemelni, hogy Meller Péter nagybátyjától, Meller Simonról is található jegyzetek, forrásanyag a hagyatékban, melyek ugyancsak fontosak a tudományos kutatás szempontjából. Meller Simon a Szépművészeti Múzeum korai szakaszának kiemelkedő művészettörténésze volt, hatása, munkássága mind megkerülhetetlen a szobrászat, a kultúr- és gyűjtéstörténet tekintetében még ma is. Meller Péter hagyatékában sikerült két, kiadatlan írását is megtalálni.

A dokumentumok részletes bemutatása

A hagyaték főként Meller Péter gépelt vagy nyomtatott, sok esetben kiadatlanul maradt tanulmányait és ezek számos változatát tartalmazza, kiegészítésekkel, jegyzetekkel, melyek többnyire a tanulmányok előzetes tervezetei. Emellett levelezéseket korának neves művészettörténészeivel, a tanulmányaihoz összegyűjtött hatalmas fotóanyagot, egyetemi előadásainak tervezeteit, hallgatóinak a tudományos írásait, egyes témákhoz kapcsolódó bibliográfiát és vonatkozó irodalmat, konferencia előadásokat és ezek összefoglalóját, valamint saját kezű rajzait az egyes művészettörténeti témákhoz kapcsolódóan – melyek behatóbban foglalkoztatták Mellert. Emellett, az 53. dobozban találhatóak Meller számítógépéről lementett tanulmányok régi floppy lemezekre. Ezeket sikerült a jelenlegi feldolgozás folyamán megnyitni és lementeni.

Az írások nyelve az angol, a német, az olasz és a magyar.

Témájukat tekintve a korábban már részletezett reneszánsz művészet, szobrászat és festészet, valamint grafika témakörét ölelik fel, de Meller tudományos érdeklődése az antik és a 19. századi művészetet is felölelte, párhuzamai, gondolkodása rendkívül széleskörű volt.

Az iratokhoz rengeteg fotó kapcsolódik, amelyeket egyfelől Meller Péter készített számos útja alkalmával, másfelől különböző forrásokból, tudományos cikkek különlenyomataiból vagy maguktól a szerzőktől, múzeumoktól kapott, illetve szerzett meg.

Az ötven darab, saját kézzel írt, kisebb jegyzetömb bibliográfiai jegyzetekből és hivatkozásokból áll.

A hagyaték tartalmaz egy tanulmányt Meller Simontól is, melyben Kohner Adolf gyűjteményét dolgozza fel. A hagyatékban található még Meller Simon és Koronghi Lippich Elek levelezése is 1910-1922 között.

A projekt szakmai tapasztalatai és szakmai vonatkozásai

A szerzeményezést követően a Régi Szobor Gyűjtemény digitalizálást is végző két munkatársa megkezdte az anyag feldolgozását. Először kiválogatták azokat a tanulmányokat, jegyzeteket, fotókat, rajzokat, melyek nem esnek külön szerzői jogi oltalom alá, ezeket rendezték, keresőszavakkal ellátták PDF formátumba. Ezek a PDF-ek (PDF Metadata Editor segítségével) a Meller Péter hagyatékának szentelt honlapra lettek feltöltve és könnyen kereshetővé váltak.

A honlap tartalmazza Meller Péter kiadott műveinek, tanulmányának listáját, bibliográfiáját, rövid életrajzát és a digitalizálás bemutatását.

A digitalizálást és a kialakult jó kapcsolatokra támaszkodva 2017 májusa és augusztusa között a Magyar Nemzeti Galériában Meller Péter grafikáiból kamara kiállítás fog nyílni. A kiállítás kurátora Robert Williams lesz, a UCSB reneszánsz művészettel foglalkozó professzora, aki Meller Péter barátja, hagyatékának gondozója, több, korábbi kiállításának kurátora és a művészetéről, grafikáiról szóló könyv szerzője. Ennek a könyvnek magyar nyelvre való fordítása is megkezdődött.

A kiállításához egy napos konferencia fog kapcsolódni magyar és nemzetközi kutatók bevonásával.

Ezzel lehetőség nyílna Meller Péter művészetének megismertetése a szakma és a szélesebb közönség számára, valamint művészettörténeti munkásságának is teljesebb, jobb megértésére.

Meller Péter hagyatékában számos olyan kiadatlan, de aprólékosan kidolgozott tanulmánynak a kézírata is megtalálható, mely nyomtatott formában is megjelentethető lenne. Ezeknek tanulmánykötetben történő kiadását hazai és nemzetközi művészettörténészek bevonásával tervezzük, angol nyelven. Meller Péter tudományos munkássága nemzetközi szinten is oly mértékben

ismert és fontos volt, hogy kiadatlan kéziratának megjelentetésének művészettörténeti szempontból is rendkívüli jelentősége van.

Megvalósulás eredményességének elemzése

A rendkívül sokrétű tevékenységet folytató Szépművészeti Múzeum alapfeladata az egyetemes művészettörténet európai képzőművészeti emlékeinek gyűjtése, őrzése és bemutatása. Ugyancsak az intézmény feladatának része ezeknek a műtárgyak történetére vonatkozó tárgyi és dokumentációs emlékek és iratok gyűjtése is.

A Szépművészeti Múzeumon belül a Régi Szobor Gyűjtemény gyűjtőkörébe tartozik a kora középkortól 1800-ig az európai szobrászat kiemelkedő alkotásainak szerzeményezése, valamint az ezekhez a művekhez köthető dokumentumok gyűjtése. A Gyűjtemény a műtárgyak gyűjtése mellett az elmúlt öt évben kiemelt figyelmet fordított az általa őrzött szobrokra vonatkozó, vagy azokhoz kapcsolódó dokumentumok összegyűjtésére és rendszerezésére. Ezen kívül az elmúlt években sor került a Gyűjteményben fellelhető, korábbi évtizedek alatt felhalmozódott dokumentumok rendszerezésére is. Ismertté, kutathatóvá váltak az egykori budapesti magángyűjteményekre vonatkozó iratok és fotók. Meller Péter hagyatékával a Régi Szobor Gyűjtemény olyan, eddig ismeretlen dokumentációs résszel tudott bővülni, amely hiánypótló a muzeológusok és a múzeumban folyó, a műtárgyakhoz köthető szakmai munka számára. Az internetes hozzáférés pedig a tágabb hazai és nemzetközi művészettörténetész szakma részére is elérhetővé teszi ezt a jelentős hagyatékot.

Digitális szerzeményezés másolata:

A digitális szerzeményezés másolatának, rendszerezett, keresőszavakkal ellátott online elérhetősége a következő: <http://meller.szepmuveszeti.hu/>

SZÉPMŰVÉSZETI MÚZEUM - RÉGI SZOBOR GYŰJTEMÉNY
MELLER PÉTER (1923-2008) MŰVÉSZETTÖRTÉNÉSZ HAGYATÉKÁNAK DIGITÁLIS
MÁSOLATBAN TÖRTÉNŐ SZERZEMÉNYEZÉSE

Pályázat száma: A2012/N1341
(Altéma kódszáma 3558/199)
Pályázati azonosító: 3558/00072

Kiegészítés

A szakmai beszámoló mellett, külön fájlban történik az igazolás feltöltése az NKA pályázati rendszerébe. Az igazolás rögzíti, hogy a digitálisan szerzeményezett hagyaték másolata minimum öt éven át, azaz 2021-ig elérhető lesz ingyenesen az interneten, amihez a tulajdonos (Department of Special Research Collections, UC Santa Barbara Library, University of California, Santa Barbara; jelenlegi vezetője: Danelle Moon) járult hozzá.

Budapest, 2016. december 21.

dr. Szócs Miriam
osztályvezető
Régi Szobor Gyűjtemény
Szépművészeti Múzeum

dr. Rózsavölgyi Andrea
muzeológus
Régi Szobor Gyűjtemény
Szépművészeti Múzeum

NEMZETI KULTURÁLIS ALAP
Közgyűjtemények Kollégiuma

Pályázati adatlap azonosító: A2072 N1341

NYILATKOZAT - 3558 altémához
(digitális szerzeményezés)

Alulírott SPECIAL RESEARCH COLLECTIONS UNIVERSITY LIBRARY
UNIVERSITY OF CALIFORNIA, SANTA BARBARA, CA 93106 USA
(tulajdonos neve, székhelye) ezúton nyilatkozom, hogy a
SZEPMŰVÉSZETI MŰZEUM, RÉGI SORR GYŰJTEMÉNY (pályázó szervezet neve)
DR. KÁRN LÁSZLÓ, FŐIGAZGATÓ (pályázó szervezet hivatalos képviselőjének neve)
1146 BUDAPEST, DÓZSA GYÖRGY UT. 41. (pályázó szervezet székhelye)
által benyújtott pályázat támogatása esetében, a hagyaték, gyűjtemény digitális
másolatának az interneten ingyenesen elérhetővé tételéhez, valamint a szolgáltatás
legalább öt évig tartó fenntartásához hozzájárulok.

Kelt: BUDAPEST / SANTA BARBARA, 2015. 09 hó 21 nap

Amelle Moen

tulajdonos aláírása

[Signature]

pályázó szervezet cégszerű aláírása

National Cultural Found of Hungary

College of Public Collections

Tender form identifier: A2012 N1341

**AUTHORIZATION – to subtopic no.3558
(digital acquisition)**

Undersigned SPECIAL RESEARCH COLLECTIONS, UNIVERSITY LIBRARY
UNIVERSITY OF CALIFORNIA, SANTA BARBARA, CA 93106 USA
(name of owner , residence), I hereby *declare* that in case the tender submitted by
MUSEUM OF FINE ARTS, BUDAPEST – COLLECTION OF
SCULPTURE BEFORE 1800 (name of candidate
organization) DR. HASZLÓ BÁNYI, DIRECTOR (representative of candidate
organization) DÓZSA GYÖRGY UT 41, 1146 BUDAPEST, HUNGARY
(registered office of candidate organization) should be *successful*, I consent to making the
digital copy of the collection which is the subject of the bequest available on the internet
free of charge, as well as to the continuance of the service for five years at least.

Date: 21 / SEPTEMBER / 2015

[Handwritten signature]

owner signature

[Handwritten signature]

candidate organization's authorised
signature